

Uporabnice in uporabniki Tovarne Rog smo bili včeraj med 23:30h in 00:00h izpostavljeni napadu neznane skupine nasilnežev. Šlo je za najmanj trideset zamaskiranih oseb, ki so bile oborožene s kiji, kamenjem in pirotehničnimi sredstvi. Pred Tovarno Rog so poškodovali vsaj šest oseb, od tega eno huje. Ta je bila tudi hospitalizirana. Tolkli so po vratih, grozili s požigom, nas obmetavali s petardami in granitnimi kockami. V Tovarni Rog je bilo ob času napada približno sto petdeset oseb. Po posredovanju policije se je situacija umirila.

Skrbi nas porast ksenofobije, rasizma in nestrpnosti, ki jo v našem prostoru že poznamo in je bila naperjena proti manjšinam in ranljivim skupinam. V tem trenutku pa se z njo soočamo tudi v prostorih, ki podpirajo ustvarjalnost, kulturo in skupno dobrobit. Problematično je to, da se proti mladim dvigajo mladi, tudi mladoletni, ki ne sprejemajo raznolikosti in kulturnega dialoga ter nanj odgovarjajo z grožnjami, nasiljem in ekstremizmom. Na to moramo opozorjati, saj vprašanje presega odnos med Tovarno Rog in MOL-om ter nakazuje na širšo družbeno problematiko, s katero se mora soočati celotna družba.

Ker se vsakršnim nasilnim situacijam želimo izogniti, smo po ponedeljkovem napadu na Rog na občino naslovili pobudo za sestanek, ki se je zgodil včeraj dopoldan. Ključni namen sestanka je bil umiritev situacije, ki je od posega MOL-a zelo zaostrena. Na sestanku smo jasno zahtevali, naj se MOL javno izjasni glede prekoračitve pooblastil s strani varnostnikov varnostne službe Valina in zagotovi, da se podobni nenapovedani napadi ne bodo več ponavljali. To se nam zdi ključno, saj bomo le tako lahko normalizirali izredno stanje, ki ustvarja pogoje za nadaljno razraščanje nasilja, do kakršnega je prišlo včeraj. Pred vdorom varnostnikov, pooblaščenih s strani MOL-a, je bil Rog prostor, v katerem smo se počutili varno, gojili kulturo nenasilja in kjer nismo poznali takšnih incidentov in ki ga uporabljamo v dogovoru z MOL-om. V zadnjih letih se je Rog vzpostavil kot prostor medgeneracijske in medkulturne solidarnosti in globoko zaskrbljujoče je, da je ta prostor raznolikosti postal tarča takšnih napadov.

Sicer pozdravljamo kakršne koli napore k poskusu dialoga z MOL-om, a na sestanku se je naš sogovornik dr. Uroš Grilc, ki trenutno

poskuša igrati vlogo MOL-ovega pogajalca, vprašanju opredelitve občine do nasilja vztrajno izogibal. V nasprotju s tem, kar so po obvestilu s strani MOL poročali mediji, v našem neformalnem pogovoru nismo sprejeli nobenih sklepov, niti prišli do otipljivih izhodišč za iskanje rešitev nastale situacije. G. Grilc je pogovor speljeval v smer splošnih in nerazdelanih obljub o potencialnem vsebinskem sodelovanju uporabnikov Tovarne v novem Centru Rog, ki dobro služijo podobi tega, da se MOL uklanja in ponuja odprte roke, a so pravzaprav le druga oblika MOL-ovega pritiska na nas. To se je izkazalo, ko smo nekaj ur po sestanku z Grilčeve strani, domnevno v potrditev, prejeli zapisnik sestanka, ki je vseboval precej netočnosti. V oči najbolj bode pet sklepov, ki jih na sestanku nedvomno nismo sprejeli. Toliko bolj se je Grilčeva medijska taktika potrdila, ko se je vsebina tega zapisnika takoj zatem znašla v medijih, četudi smo mu sami odgovorili, da zapisnika nikakor ne moremo potrditi. Sama ta gesta kaže, da se MOL še vedno vede nekonstruktivno in da nikakor ne poskuša zares stopiti v dialog. Grilčeva na videz velikodušna ponudba je popolnoma nekonstruktivna in nesprejemljiva iz treh razlogov.

Prvič, sestanki in pogovori, ki potekajo med različnimi uporabniki Tovarne in predstavniki MOL-a, nimajo statusa uradnega pogajanja, saj je edino telo, ki se z MOL lahko pogaja, Skupščina. Pogovori v kavarnah na nabrežju in neformalni pogovori v pisarnah uradnikov zato ne morejo rezultirati v uradnih zapisnikih in sklepih, ki bi se jih lahko delilo z javnostjo. Uporabniki so v teh primerih le v funkciji prenašanja sporočil med MOL-om in Skupščino.

Drugič, zapisnik vsebinsko vsiljuje določene implikacije, ki jih na sestanku z naše strani ni bilo zaznati in so v funkciji zavajanja javnosti glede našega stališča in razmerja do predlogov MOL-a. Uporabnike Roga konsistentno naslavlja s pridevnikom 'začasni', kar pač nismo. Navaja, da se oboji strinjamo, da 'je treba galvano takoj sanirati', a MOL zatrjuje, da je sanacija mogoča le ob celostni prenovi kompleksa. Zato se lahko zdi, da se - v kolikor se strinjamo s sanacijo - strinjamo tudi s prenovo. Temu pač ni tako, saj je sanacijo po njihovih načrtih mogoče opraviti tudi brez celostne prenove. Poleg tega je pomembno poudariti, da se niti občina, niti

država glede galvane nista zganili dvajset let, v zadnjih tednih pa to postaja osrednji problem, ki naj bi zahteval sanacijo v najkrajšem možnem času. Ob tem se sprašujemo, ali ima občina to res namen storiti, glede na to, da prvi korak projekta prevedeva le rušenje petih prizidkov, ki ne vključujejo galvane, za vse nadaljnje korake pa nima zagotovljenega denarja. Če bi občina resno mislila z ekološko sanacijo, bi začela prenovo z njo. Poleg vsega tega pa celoten zapisnik podaja občutek spravljalivosti in obenem v polnosti afirmira projekt Centra Rog, na katerega ne pristajamo. Tako nas postavlja v položaj, da moramo izpodbijati to dozdevno dobro novico, s čimer si MOL zagotavlja, da uporabniki izpademo kot nezmožni dialoga, nespravljalivi in negativno naravnani, četudi je ona tista, ki uničuje obstoječ ter produktiven center s svojim vsebinsko praznim, finančno negotovim in na ravni mestne prostorske politike izjemno problematičnim projektom.

In tretjič, po pregledu javno dostopne dokumentacije glede projekta smo ugotovili, da se projekt Center Rog, ki naj bi bil v polnosti namenjen zgolj javnim programom, od prejšnjega projekta Centra sodobne umetnosti Rog, razlikuje le po imenu. Prvotni načrt je predvideval gradnjo hotela, elitnih stanovanj in gostinskih obratov, kar je že bilo celostno kritizirano s strani domače in mednarodne strokovne javnosti. Projekt Center Rog je omenjen v treh zakonsko nezavezujočih dokumentih občine,¹ medtem ko je realna zakonska podlaga zanj, namreč Občinski prostorski načrt, še vedno vezana na CSU Rog. To pomeni, da prostorski načrt, ne glede na to, da naj bi se zaenkrat renoviralo le glavno stavbo, dopušča gradnjo tudi vseh ostalih komercialnih objektov, ko bi se pojavila možnost zasebnega investitorja. Ta komercialni del obenem tudi obsega mnogo večje prostorske površine kot javni del, namenjen nekomercialnim dejavnostim. Poleg tega je zadnji podrobno razdelan finančni načrt dostopen javnosti iz leta 2011 in velja le za CSU. Enako velja za vsebinski in organizacijski načrt Centra Rog, ki v naboljšem primeru obsega nekaj strani besedila brez jasnih utemeljitev in raziskav

¹ [Dogovor za razvoj ljubljanske urbane regije 2016-2019](#), Trajnostna urbana strategija MOL 2014-2020, Strategija razvoja kulture v MOL 2016-2019

potreb ter kapacitet Ljubljane na tem področju. Javne informacije o projektu so popolnoma nekonsistentne in pomanjkljive, zato v interesu javnosti, občank in občanov Ljubljane, zahtevamo celotno javno razgrnitev podrobnega finančnega in vsebinskega načrta. Od kod višina investicije petnajstih milijonov evrov in katere vsebine jo utemeljujejo glede na kakšne kriterije? Navsezadnje gre za rabo javnega denarja in občina jo je dolžna v polnosti utemeljiti.

Dogodki v zadnjem tednu so zgolj vrh zavajanja, ki ga občina z županom Zoranom Jankovičem na čelu vodi v navezavi na projekt prenove Tovarne Rog. Obsojamo občino, da se ne opredeli jasno do ponedeljkovega nasilja. Zavračamo taktike medijske manipulacije v zvezi z včerajšnjim sestankom in njegovimi sklepi. Nasprotujemo netransparentnemu podajanju informacij o projektu Center Rog. Metode dela občine na območju Tovarne Rog jasno napovedujejo tudi vsebino, ki jo poskuša uveljaviti. Kdor sredi noči vzpostavlja gradbišče s privatno varnostno službo, ne gradi v javnem interesu.

Zaključujemo z besedami Bertrama Schultza, revitalizatorja starih industrijskih objektov v Nürnbergu in Leipzigu, ki je na konferenci projekta Second Chance, na katerega se občina rada sklicuje, poudaril: "Nekdo je na konferenci rekel, da si glede projekta ne morejo premisliti. Zakaj ne? Če ugotoviš, da si na napačni poti, si moraš premisliti. Ne razumem, zakaj si občina ne premisli, kajti prepričan sem, da so na napačni poti ... Občina naj ljudem pove, kaj bi morda rada imela, ampak ljudje naj dajo alternative."

Uporabnice in uporabniki Tovarne Rog

Ljubljana, 11.6.2016